Η επαχθής κληρονομιά και οι λύσεις που υλοποιεί η κυβέρνηση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Του Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗ

ΣΤΗΝ κρισιμότερη καμπή των τελευταίων ετών βρίσκεται σήμερα η ελληνική οικονομία. Ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες την οδήγησαν στο σημείο αυτό, που απαιτείται, πλέον, η λήψη σημαντικών αποφάσεων, με βασικό γνώμονα την ανάπτυξη της οικονομίας και με την έννοια της επενδυτικής δραστηριοποίησης, της αύξησης της απασχόλησης και της βελτίωσης του βιωτικού επιπέδου.

Η οικονομική πορεία της χώρας, μετά τη βελτίωση που παρουσίασε το 1984, φαίνεται να ανακόπτει το ρυθμό της.

Ενώ αρχικά επίσημες προβλέψεις για το 1985 ανέφεραν αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κατά 2,3%, νεότερες εκτιμήσεις περιορίζουν την αύξηση στο 1,8%.

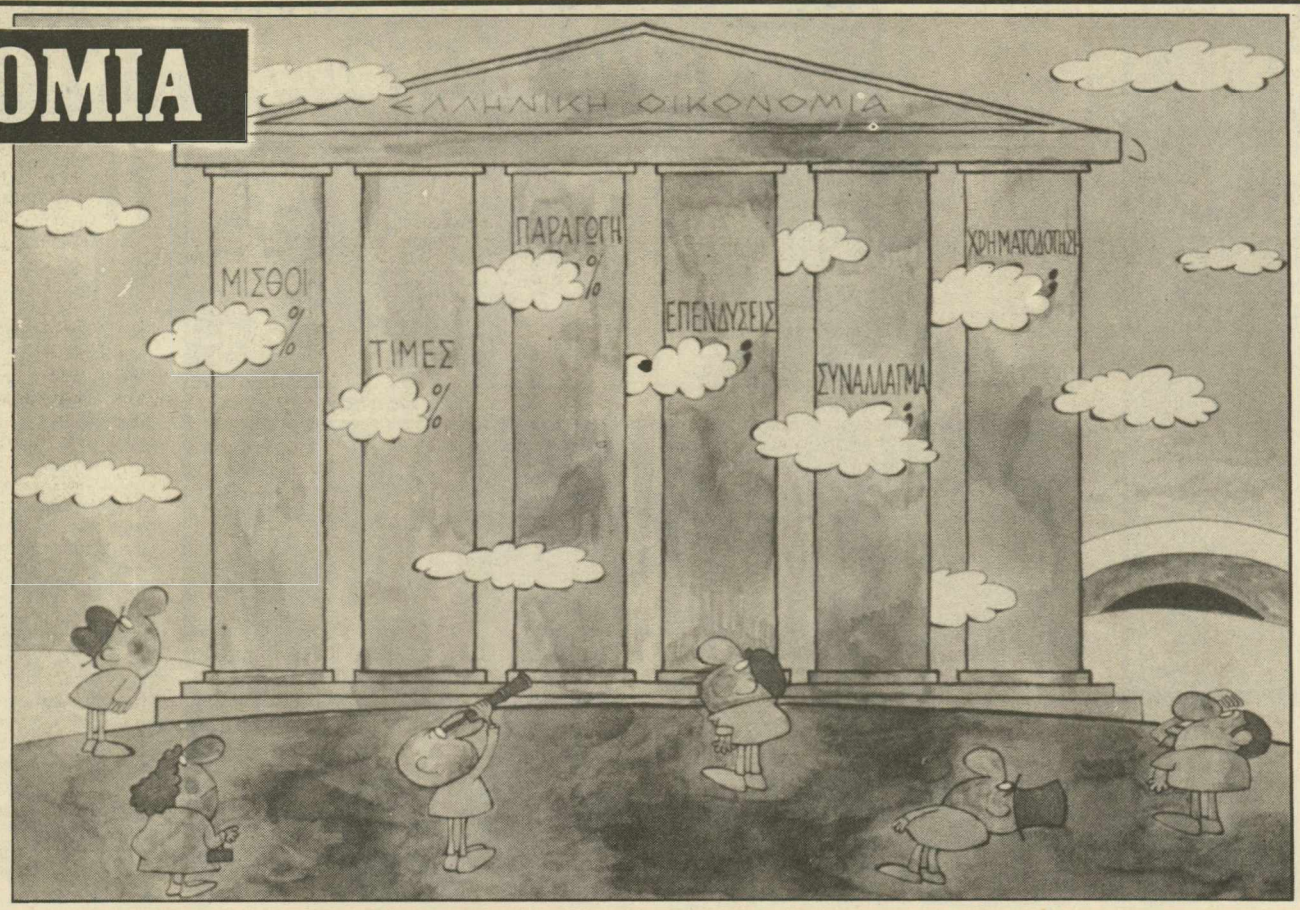

Σκληρές αποφάσεις

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να φθάσει τα 2,5 δισ. δολάρια, έναντι αρχικής εκτίμησης γύρω στα δύο δισ. δολ.

Το έλλειμμα του προϋπολογισμού από 10,5% εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 11,5% του ΑΕΠ.

Ο πληθωρισμός ξεπερνάει το στόχο του 16% και προβλέπεται να κυμανθεί σε ποσοστό 17,5%, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξουν αυξήσεις στα τιμολόγια του δημοσίου και στα υγρά καύσιμα.

Η επενδυτική δραστηριότητα εξακολουθεί να κινείται σε χαμηλά επίπεδα, ενώ αναμένεται μικρή αύξηση της ανεργίας.

Τα προβλήματα αυτά της ελληνικής οικονομίας οφείλονται στις διαρθρωτικές της αδυναμίες, αλλά και στο γεγονός ότι μετά τις δύο κρίσεις του πετρελαίου, το 1974 και το 1979, δεν έγιναν οι αναγκαίες προσαρμογές της οικονομίας στις νέες διαμορφωμένες διεθνείς συνθήκες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μετά την πτώση της δικτατορίας και ενόψει της ένταξης της χώρας στην ΕΟΚ, αλλά και με τις νέες διεθνείς οικονομικές ισορροπίες (π.χ. έντονη παρουσία στην αγορά αναπτυσσόμενων βιομηχανικών χωρών όπως η Κορέα, η Ταϊβάν κ.λ.π.) δεν υπήρξαν συντονισμένες και ολοκληρωμένες προσπάθειες για διαρθρωτικές αλλαγές, που απαιτούσαν οι καιροί.

Η πολιτική της δικτατορίας καλλιέργησε τη νοοτροπία της ευκαιριακής επένδυσης και του κερδοσκόπου. Τα επόμενα χρόνια δεν υπήρξε σαφής και σταθερή πολιτική που θα ανέστρεφε την τάση αυτή.

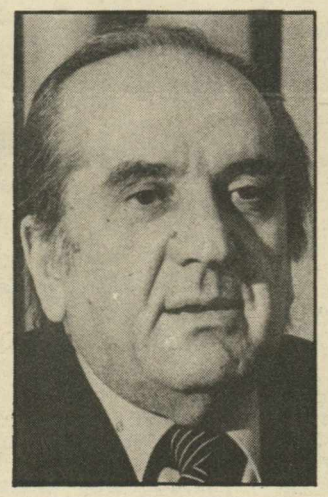

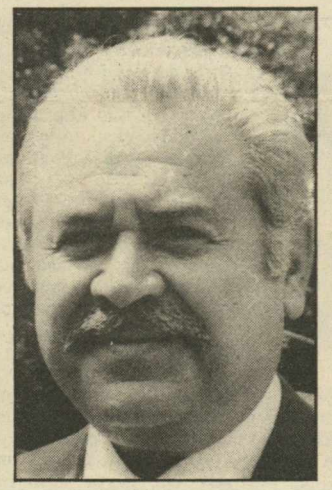

***Οι υπουργοί** που έχουν την ευθύνη για την οικονομική κατάσταση της χώρας. (Από αριστερά) Κώστας Σημίτης, Ευάγ. Γιαννόπουλος, Νίκος Ακριτίδης, Δημ. Τσοβόλας. Θα επιδιώξουν: Περικοπή στις δαπάνες, αύξηση της παραγωγικότητας, κυνήγι της φοροδιαφυγής.*

Δεν υπήρξε βιομηχανική πολιτική, προσπάθεια εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και του τραπεζικού συστήματος, δεν έγινε εξορθολογισμός του φορολογικού συστήματος.

Ετσι, οδηγηθήκαμε σε προβληματική βιομηχανία, σ' ένα υπερτροφικό και αντιπαραγωγικό δημόσιο τομέα, σε υποτονικότητα των επενδύσεων.

Η πρώτη τετραετία

Οταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε την εξουσία έγιναν τα πρώτα βήματα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Νόμος για τις προβληματικές επιχειρήσεις, κοινωνικοποίηση των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, νέος αναπτυξιακός νόμος, κλαδικές μελέτες για τη βιομηχανία, προσπάθειες εκσυγχρονισμού του τραπεζικού συστήματος, βελτίωση του φορολογικού συστήματος κ.α.

Ταυτόχρονα, όμως, το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ είχε ένα έντονα κοινωνικό χαρακτήρα. Ο ενθουσιασμός της αλλαγής και η κυβερνητική απειρία (Σ.Σ. μόνο ο πρωθυπουργός **Ανδρέας Παπανδρέου** είχε διατελέσει υπουργός στο παρελθόν) οδήγησαν - σε μια εποχή που όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έπαιρναν σκληρά περιοριστικά μέτρα - σε πολιτικές κοινωνικού χαρακτήρα, χωρίς να δοθεί η ανάλογη προσοχή στις οικονομικές επιπτώσεις.

Ετσι, οι αυξήσεις που δόθηκαν το 1982 στα - ομολογουμένως - απαράδεκτα χαμηλά ημερομίσθια, μισθούς και συντάξεις, αύξησαν σημαντικά το κόστος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με όλες τις γνωστές συνέπειες, ενώ διεύρυναν τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα.

Παράλληλα, όμως, έγιναν και λάθη στην οικονομική πολιτική, όπως ήταν η αδρανοποίηση του επενδυτικού νόμου 1116, σχεδόν για ένα χρόνο (μέχρι την κατάρτιση του νέου αναπτυξιακού νόμου 1262/82), η κατά περιόδους πολιτική των τιμών του υπουργείου Εμπορίου, η παραβίαση προς τα πάνω της εισοδηματικής πολιτικής στις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Ετσι, οδηγηθήκαμε στη σημερινή κατάσταση, που, χρονικά, συμπίπτει με το σημερινό ξεκίνημα της δεύτερης τετραετίας του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία.

Ο πληθωρισμός θα ξεπεράσει το 17.5%

Χωρίς να παραγνωρίζεται η σημασία της κοινωνικής πολιτικής, τώρα είναι ανάγκη να δοθεί έμφαση στην προσαρμογή της οικονομίας, ώστε να αποφευχθούν τυχόν κίνδυνοι, να εμπεδωθεί η σταθεροποίησή της και να μπει σε μία νέα αναπτυξιακή τροχιά.

Χρειάζεται να ληφθούν σώφρονες αποφάσεις, απαλλαγμένες από δογματισμούς και προκαταλήψεις.

Πρέπει, επιτέλους, να γίνει κατανοητό ότι δεν μπορούμε για μεγάλο χρονικό διάστημα να καταναλώνουμε περισσότερα από όσα παράγουμε.

Η οικονομία δεν είναι μαγείες. Είναι μαθηματικά. Γι' αυτό και η κυβέρνηση συγκεκριμένες και περιορισμένες εναλλακτικές λύσεις έχει για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ετσι, οι προσανατολισμοί της - αναγκαστικά - τη στιγμή αυτή είναι:

1) Η μείωση των ελλειμμάτων του δημοσίου, που προϋποθέτει:

α) Πιο ορθολογική οργάνωση και εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα και ιδιαίτερα των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, ώστε να λειτουργούν με βάση ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

β) Συγκράτηση του κόστους εργασίας που θα προέλθει μέσα από την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και από τις λογικές - για τις περιστάσεις - αυξήσεις αποδοχών.

γ) Να πάψουν οι αλόγιστες προσλήψεις.

δ) Να αυξηθούν οι τιμές των αγαθών και υπηρεσιών, που προσφέρουν οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, ώστε να πάψει να ασκείται σε υπέρμετρο βαθμό κοινωνική πολιτική μέσω των ελλειμμάτων τους.

2) Εισοδηματική πολιτική, λογική για τις περιστάσεις, που να αποτελεί εγγύηση για το εισόδημα των εργαζομένων, να είναι, όμως συνδεμένες και με την παραγωγικότητα.

3) Πάταξη της φοροδιαφυγής και του παρεμπορίου. Διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Δεν είναι κοινωνικά δίκαιο, φόρο να πληρώνουν μόνο οι μισθωτοί.

4) Ορθολογική πολιτική τιμών για τα βιομηχανικά προϊόντα και σταδιακή εξάλειψη των στρεβλώσεων που έχουν δημιουργηθεί στο σύστημα τιμών.

5) Αναστολή κάποιων κοινωνικών προγραμμάτων που οι επιπτώσεις τους δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικές για το κοινωνικό σύνολο.

6) Λήψη μέτρων που θα ενθαρρύνουν την υγιή ιδιωτική επενδυτική πρωτοβουλία.

7) Μετριοπαθής συναλλαγματική πολιτική.

Ομως, πέρα από όλα αυτά και πριν, πρέπει να υπάρξει διάλογος της κυβέρνησης με τις παραγωγικές τάξεις και τις κοινωνικές ομάδες, ώστε η όποια δέσμη μέτρων αποφασισθεί να έχει την όσο το δυνατό μεγαλύτερη συναίνεση, για να έχει και τη μεγαλύτερη επιτυχία.

Βέβαια, η λήψη τέτοιων μέτρων, ανάλογα με το βαθμό έντασής τους, μπορεί να συνεπάγεται κάποιες θυσίες, που δεν πρέπει να επιβαρύνουν ορισμένες μόνο κοινωνικές ομάδες, αλλά να κατανεμηθούν όσο γίνεται πιο δίκαια. Και τελικά οι θυσίες αυτές να λειτουργήσουν υπέρ αυτών που καλούνται να τις υποστούν. Για να έχει νόημα η οικονομική ανάπτυξη και δικαίωση ο κοινωνικός μετασχηματισμός.